

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
(Жильцов О.Б.)
« 22 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Страховий менеджмент

для студентів

спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 072.00.01 “Фінанси і кредит”

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307985
Програма № 0519/24
Начальник відділу моніторингу якості освіти
Жильцов
(підпис) (прізвище, ім'я)
« 22 » серпня 2024

Київ – 2024

Розробники:

Нечипоренко Аліна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів

Викладачі:

Нечипоренко Аліна Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фінансів
Протокол від 27.08.2024 р. № 7

Завідувач кафедри А.Ю. Рамський
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 072.00.01“Фінанси і кредит”
(назва освітньої програми)

27.08.2024 р.
Керівник освітньої програми А.В. Нечипоренко
(підпис)

Робочу програму перевірено
27.08.2024 р.
Заступник декана О.О. Казак
(підпис)

Пролонговано:

- на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____
- на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____
- на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____
- на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	3	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Самостійна робота	56	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – оволодіння знаннями з опрацювання та реалізації управлінських рішень щодо раціонального формування й використання потенціалу страховиків при гармонізації фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення сутності та значення страхового менеджменту;
- ознайомлення з механізмом управління страховою діяльністю для належного застосування у галузі страхування;
- вивчення специфіки управління основними бізнес-процесами страховика;
- набуття практичних навичок аналізу та прийняття управлінських рішень в процесі ведення страхового бізнесу.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- сутність страхового менеджменту, його складові та функції;
- порядок реєстрації й ліцензування страхових організацій, зміст державного нагляду за їх діяльністю;
- принципи побудови раціональної структури страхової організації та повноваження органів її управління;
- значення і методи розробки стратегічного плану діяльності страховика;
- особливості управління грошовими потоками страхової компанії;
- особливості бізнес-процесу андеррайтингу ризиків та врегулювання збитків;
- методи вивчення попиту на страхові послуги;
- сутність і способи активізації маркетингової діяльності в страхових організаціях;

вміти:

- використовувати понятійно-термінологічний апарат дисципліни;
- визначати роль страхового менеджменту в підвищенні результативності діяльності страхової компанії;
- розробляти місію, цілі та стратегічні завдання страховика;
- аналізувати фінансову надійність страхової компанії;
- визначати вхідні та вихідні фінансові потоки страховика;
- виявляти особливості маркетингової діяльності страховика на окремих етапах життєвого циклу страхового продукту.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Здатність працювати у команді.

ЗК 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

ФК 6 Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК 7 Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

ФК 8 Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК 10 Здатність визначити, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

ФК 11 Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання:

ПР 6. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР 7. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР 10. Формувати та аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР 17. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР 19. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР 20. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР 21. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ПР 23. Визначати досягнення та ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Практичні	Семинари	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи страхового менеджменту							
Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту	16	4	4				8
Тема 2. Ресурсний потенціал, структура та органи управління страховою компанією	16	4	4				8
Модульний контроль	2	2					
Разом	34	8	8				16
Змістовий модуль 2. Специфічні особливості страхового менеджменту							
Тема 3. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	12	4	2				6
Тема 4. Управління грошовими потоками страховика	14	2	4				8
Модульний контроль	2	2					
Разом	28	6	6				14
Змістовий модуль 3. Андеррайтинг ризику та врегулювання збитків як складові страхового менеджменту							
Тема 5. Управління ризиками у страховій діяльності	14	4	4				6
Тема 6. Особливості врегулювання страхових претензій	14	2	4				8
Модульний контроль	2	2					
Разом	30	6	8				14
Змістовий модуль 4. Страховий маркетинг в системі страхового менеджменту							
Тема 7. Характеристика страхового продукту та його особливості	12	4	2				6
Тема 8. Управління маркетинговою діяльністю страховика	14	4	4				6
Модульний контроль	2	2					
Разом	28	8	6				12
Усього	120	28	28				56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи страхового менеджменту

Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту

Страховання як особливий вид підприємницької діяльності. Суб'єкти страхового підприємництва. Страхова організація як основний суб'єкт страхового бізнесу й основа розбудови його менеджменту. Законодавство України про страхування. Класифікація страхових організацій, їх організаційно-правові форми. Акціонерна форма страхових товариств, її переваги та перспективи розвитку. Управління процесом створення страхових організацій. Ліцензування страхової діяльності. Зміст і структура страхового менеджменту та його функції. Цілі і завдання страхового менеджменту. Специфіка страхового менеджменту. Нова парадигма менеджменту як виклик перспективи розвитку страхового бізнесу.

Тема 2. Ресурсний потенціал, структура та органи управління страховою компанією

Соціально-економічна сутність категорії «потенціал організації». Склад, структура й оцінка наявного потенціалу страховика та ефективності його використання. Ресурсний потенціал страховика та його оптимізація. Поняття й принципи побудови структури управління страховою організацією. Характеристика організаційних відносин. Лінійна структура. Функціональна структура. Лінійно-функціональна структура управління. Лінійно-штабна структура. Дивізіональна структура управління. Матрична структура управління. Органи управління страховою компанією та їхні функції. Співвідношення централізації й децентралізації в структурі органів управління страховою організацією. Методи управління кадровим потенціалом. Кадрове забезпечення страхових організацій. Оцінка наслідків роботи окремих підрозділів та працівників страхової організації.

Змістовний модуль 2. Специфічні особливості страхового менеджменту

Тема 3. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту

Комунікації в сучасній страховій організації: сутність, елементи й етапи комунікаційного процесу. Вимоги до організації інформації. Програмний комплекс страхової компанії: завдання, цілі, механізм функціонування, роль у формуванні ефективних бізнес-процесів та прийнятті управлінських рішень. Системи управління відносинами із клієнтами на базі CRM-технологій. Інформаційний супровід договорів у сфері страхування. Формування баз даних і управління їх використанням. Система електронного обміну даними. Шляхи вдосконалення інформаційної системи. Комерційна таємниця та способи її забезпечення в страхових компаніях. Публікація звітності на іншій інформації.

Тема 4. Управління грошовими потоками страховика

Грошовий потік як сукупність розподілених у часі надходжень і виплат коштів, які генерують діяльність суб'єкта господарювання. Фактори, що зумовлюють особливості грошових потоків у страхових організаціях. Види грошових потоків: вхідний, внутрішній і вихідний. Модель грошових потоків страховика. Грошові потоки, що обслуговують операційну діяльність страховика. Доходи від страхової діяльності: зароблені страхові премії, комісійна винагорода за передачу ризиків у перестраховання, частки страхових виплат і відшкодувань, що надходять від перестраховиків, повернені суми з резерву збитків та централізованих страхових резервних фондів. Порядок визначення заробленої страхової премії. Менеджмент витрат страховика. Витрати страховика на здійснення страхової діяльності: страхові виплати, відрахування в централізовані страхові резервні фонди та в технічні резерви інші, ніж резерв незароблених премій, витрати на ведення. Проблеми оптимізації витрат на ведення справи. Грошові надходження й витрати, зумовлені інвестиційною й фінансовою діяльністю страховика. Управління процесом розподілу прибутку. Особливості оподаткування страхових організацій. Чистий прибуток, порядок його використання. Розподіл чистого прибутку. Вільні резерви страховика. Виплата дивідендів. Реінвестування.

Змістовний модуль 3. Андерайтинг ризику та врегулювання збитків як складові страхового менеджменту

Тема 5. Управління ризиками у страховій діяльності

Визначення поняття «менеджмент ризиків страхової діяльності», його мета і зміст. Поняття й класифікація ризиків. Ризики, пов'язані зі страховою діяльністю. Ризики, не пов'язані зі страховою діяльністю. Ознаки ризиків, що можуть бути прийняті на страхування. Організація відбору ризиків на страхування. Управління даним бізнес-процесом із метою формування та забезпечення збалансованості страхового портфеля. Страховий тариф як ціна за страхову послугу. Андерайтинг як важливіший бізнес-процес страховика. Складові й основні завдання андерайтингу. Ідентифікація ризиків. Виявлення можливих ризиків та визначення причин імовірності їх настання. Оцінка ризику. Методи кількісного і якісного аналізу внутрішніх та зовнішніх факторів, що формують причини й величину ризиків. Контроль за ризиком. Доцільність перестраховання ризиків. Принципи управління перестраховою діяльністю.

Тема 6. Особливості врегулювання страхових претензій

Служба врегулювання претензій: завдання та місце в страховій компанії. Процедура та етапи врегулювання страхових претензій. Дії сторін договору в разі настання страхового випадку. Залучення аварійних комісарів та інших експертів для з'ясування причин настання страхового випадку та визначення розміру завданої шкоди. Документальне оформлення страхової претензії. Технологія перевірки достовірності страхового випадку й нанесення ним шкоди страхувальнику. Розрахунок страхових виплат. Порядок урегулювання збитків у

різних видах страхування. Особливості виплат страхових сум за договорами зі страхування життя. Оформлення регресних позовів до осіб винних у скоєнні страхових випадків. Контрибуція в сфері страхування. Формування ефективної служби безпеки та механізм її взаємодії з іншими підрозділами страхової компанії.

Змістовний модуль 4. Страховий маркетинг в системі страхового менеджменту

Тема 7. Характеристика страхового продукту та його особливості

Страхова послуга та її особливості. Визначення основних характеристик страхових послуг як товару: абстрактність, невідчутність, невіддільність, непостійність якості, невиключність, неможливість збереження. Поняття та структура страхового продукту. Класифікація страхових продуктів. Життєвий цикл страхового продукту та особливості маркетингової діяльності страховика на його окремих етапах. Концепції страхового продукту. Страховий продукт як основний елемент комплексу страхового маркетингу. Методика розробки страхового продукту. Формування продуктової політики страхової компанії. Основні принципи асортиментної політики. Основні елементи інноваційної політики на ринку страхових послуг. Основні цілі розробки нових видів страхових продуктів.

Тема 8. Управління маркетинговою діяльністю страховика

Сутність поняття «організація маркетингової діяльності» в страхових компаніях. Принципи організації маркетингової діяльності. Місце маркетингу в системі організації страхової компанії. Етапи формування маркетингової організаційної структури управління у страхових компаніях. Моделі організаційних структур служби маркетингу у страховій компанії. Завдання і функції служби маркетингу страхової компанії. Сутність, основні типи та етапи процесу контролю маркетингової діяльності страхової компанії. Форми маркетингового контролю в страхових компаніях. Особливості маркетингового планування в страховій компанії. Методи формування маркетингової стратегії страховика. Види маркетингових стратегій. Сучасні маркетингові стратегії страхових компаній. Конкурентоспроможність як фактор стійкого розвитку страхової компанії.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1	Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	3	3	4	4
2	Відвідування практичних занять	1	4	4	3	3	4	4	3	3
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	4	40	3	30	4	40	3	30
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом				83		71		82		72
Максимальна кількість балів:					308					
Розрахунок коефіцієнта:					308 / 100 = 3,08					

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.			
Теоретичні основи страхового менеджменту			
1	Сутність і значення страхового менеджменту	8	5
2	Ресурсний потенціал, структура та органи управління страховою компанією	8	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.			
Специфічні особливості страхового менеджменту			
3	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	6	5
4	Управління грошовими потоками страховика	8	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.			
Андеррайтинг ризику та врегулювання збитків як складові страхового менеджменту			
5	Управління ризиками у страховій діяльності	6	5
6	Особливості врегулювання страхових претензій	8	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.			
Страховий маркетинг в системі страхового менеджменту			
7	Характеристика страхового продукту та його особливості	6	5
8	Управління маркетинговою діяльністю страховика	6	5
Разом		56	40

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль за результатами виконання контрольних (модульних) робіт передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь і навичок, які студент набув після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля з дисципліни. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в аудиторії.

Модульний контроль проводиться у формі контрольної роботи за кожним модулем. Контрольні (модульні) роботи включають тестування, відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань та ситуацій.

Сума балів, накопичених студентом за виконання модульних контрольних робіт свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення.

Критерії оцінювання модульного контролю з дисципліни наступні:

20-25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, тестових та практичних завдань.

15-20 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

10-15 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-10 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форми проведення та критерії оцінювання модульного контролю

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
II	Теми 3, 4 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 5, 6 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Теми 7, 8 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання студента за семестр, що здійснюється в університеті у формі заліку.

Залік (диференційований залік) – це вид семестрового контролю, при якому засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з кредитного модуля оцінюється, як правило, на підставі рейтингової системи оцінювання за результатами поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання модульних контрольних робіт та певних видів робіт на практичних заняттях) протягом семестру. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS для отримання рейтингової оцінки знань студента.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом та програмою на семестр з цієї навчальної дисципліни. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни, де зазначено види контролю і кількість балів за видами.

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., лекції – 28 год., практичні заняття – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі (кількість балів)	Змістовий модуль I (83 бали)		Змістовий модуль II (71 бал)		Змістовий модуль III (82 бали)		Змістовий модуль IV (72 бали)	
Назва модуля	Теоретичні основи страхового менеджменту		Специфічні особливості страхового менеджменту		Андерайтинг ризику та врегулювання збитків як складові страхового менеджменту		Страховий маркетинг в системі страхового менеджменту	
Теми лекцій	Сутність і значення страхового менеджменту	Ресурсний потенціал, структура та органи управління страховою компанією	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	Управління грошовими потоками страховика	Управління ризиками у страховій діяльності	Особливості врегулювання страхових претензій	Управління маркетинговою діяльністю страховика	Управління маркетинговою діяльністю страховика
Теми практичних занять	Сутність і значення страхового менеджменту	Ресурсний потенціал, структура та органи управління страховою компанією	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	Управління грошовими потоками страховика	Управління ризиками у страховій діяльності	Особливості врегулювання страхових претензій	Управління маркетинговою діяльністю страховика	Управління маркетинговою діяльністю страховика
Самостійна робота	10 балів		10 балів		10 балів		10 балів	
Поточний контроль	МК 1– 25 балів		МК 2 – 25 балів		МК 3 – 25 балів		МК 4 – 25 балів	
Загалом	308, коефіцієнт переведення у 100-бальну шкалу – 3,08							

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20>
2. Білик О. І., Савчин О. І. Страхувальний менеджмент : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 304 с.
3. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
4. Опальчук Р.М. Страхувальний менеджмент: навчальний посібник. Київ : ЦП «Компринт», 2023. 251 с.
5. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.

Додаткова

1. Власюк С. А. Страхувальний менеджмент в умовах глобалізаційних процесів в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. №7. С. 207–212
2. Журавльова Т. О., Аберніхіна І. Г. Місце комунікації в інфраструктурі менеджменту страхової організації. *Приазовський економічний вісник*. 2021. Вип.3. С. 109–115.
3. Зоря О., Зоря С., Мауер Д. Підвищення ефективності страхового менеджменту за допомогою інструментів digital-маркетингу страхових послуг. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. №2 (02). С. 104–109.
4. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління : монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.
5. Нечипоренко А. В. Державне регулювання страхової діяльності в Україні: теоретичний аспект. *Ефективна економіка*. 2021. №7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9079>.
6. Нечипоренко А. В. Концептуальні підходи до розвитку страхової діяльності в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. №6. С. 234–239.
7. Подра О.П., Петришин Н.Я. Теоретико-методичні засади управління ризиками страхових компаній. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2020. Вип. 2. № 2. С. 70–78.
8. Сосновська О.О., Горач І.В. Особливості управління інвестиційною діяльністю страхових компаній. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2021. №1(7). С.103–114.
9. Сосновська О.О., Арабаджи К.В. Факторний аналіз формування страхових резервів страховика. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*, 2022. № 1(9). С. 34–45.
10. Страхувальний менеджмент: навч. посіб. / В. І. Аранчій, О. М. Остапенко, Т. М. Остапенко. Полтава: ПДАА, 2018. 252 с.
11. Ткаченко К. Інструменти страхового менеджменту та напрями їх удосконалення. *Економічний аналіз*. 2021. №3 Том 31. С. 97–104.
12. Федорович І., Кулина Г. Особливості маркетингу в страховій діяльності. *Світ фінансів*. 2022. №4 (73). С.129–141.

13. Фінанси страхових організацій : у схемах і таблицях : навч. посібник / укл.: М.П. Федішин, Л.В. Попова, С.С. Кучерівська. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2023. 228 с.

14. Prokopchuk O., Nepochatenko O., Malyovanyi M., Ulyanych Y., Bilan Y. Trends in the functioning of the Ukrainian insurance services market. *Insurance Markets and Companies*. 2022. № 13(1). pp. 47–65.

15. Skryl V., Hlushko A. InsurTech: new opportunities for the development of the insurance market. *Economics and Region*. 2023. № 1 (88). pp. 135–143.

16. Yavorska T., Voytovych L., Voytovych D. The impact of macroeconomic factors on the development of the insurance system in Ukraine. *Insurance Markets and Companies*. 2022. №13(1). pp. 21–35.

9. Додаткові ресурси

1. Електронний навчальний курс «Страховий менеджмент»: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=21720>